

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Idy Hanzelovej a JUDr. Ľubice Filovej v právnej veci navrhovateľa **Mgr. I. V.**, zastúpeného JUDr. J. J., proti odporkyňi **Sociálnej poisťovni, ústrediu**, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o **predčasný starobný dôchodok**, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 8. júla 2008, č.k. 38Sd/61/2007-47, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave z 8. júla 2008, č.k. 38Sd/61/2007-47, **p o t v r d z u j e**.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd zrušil rozhodnutie odporkyne číslo X. zo 14. decembra 2006 v spojení s rozhodnutím číslo X. z 23. februára 2007 a vec jej vrátil na ďalšie konanie a navrhovateľovi nepriznal náhradu trov konania.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že preskúmanými rozhodnutiami odporkyňa podľa § 67 ods. 1 zák.č. 461/2003 Z.z. zamietla žiadosť navrhovateľa o priznanie predčasného starobného dôchodku od 18. októbra 2006 s odôvodnením, že jeho suma k tomuto dňu vo výške 4 805 Sk mesačne je menej ako 1,2-násobok životného minima pre plnoletú fyzickú osobu, t.j. 5 976 Sk mesačne. Odporkyňa pre výšku dôchodku navrhovateľovi zhodnotila

24 rokov a 293 dní dôchodkového poistenia, keď sumu dôchodku znížila z dôvodu, že do dovŕšenia dôchodkového veku navrhovateľovi chýba 1679 dní.

Z obsahu dávkového spisu odporkyne na základe potvrdenia Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „ZVJS“) mal krajský súd za preukázané, že služobný pomer navrhovateľa trval viac ako 15 rokov (ďalej len „doba služby“) a pri jeho skončení nespĺnil podmienky priznania dávky výsluhového zabezpečenia, pričom do šiestich mesiacov od účinnosti zák.č. 328/2002 Z.z. nepožiadal o výsluhový dôchodok podľa § 137 ods. 1 tohto zákona. Súd skonštatoval, že obe rozhodnutia trpia nedostatkom spočívajúcim v tom, že odporkyňa ani v rozhodnutí ani v osobnom liste dôchodkového poistenia nevykonala súčet všetkých dôb poistenia, ktoré boli navrhovateľom spísané v žiadosti o priznanie predčasného starobného dôchodku bez toho, aby uviedla z akého právneho dôvodu a ktoré doby do súčtu dôb nezahrnula. Obe rozhodnutia preto považoval za nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. Krajský súd poukázal na potrebu aplikácie článku 39 ods. 2 v spojení s článkom 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky len takým spôsobom, ktorý nebude viesť k neodôvodnenému rozdielu v starobnom zabezpečení navrhovateľa v porovnaní s inými občanmi, ktorí službu v ozbrojenej zložke nevykonávali. Osobitosť nárokov podľa zák. č. 328/2002 Z.z. spočíva v práve v tom, aby boli zohľadnené osobitosti služby v zložkách, na ktoré sa zákon vzťahuje, nie však v tom, aby umožňoval diskrimináciu pre túto službu. V danom prípade je možné, že nezahrnutie obdobia dôchodkového poistenia, započítavaného na účely výsluhového dôchodku, do obdobia dôchodkového poistenia na účely rozhodovania o predčasnom starobnom dôchodku by spôsobilo to, že navrhovateľovi nevznikol nárok na predčasný starobný dôchodok. Krajský súd uložil odporkyňi v ďalšom konaní sa vysporiadať aj s otázkou aplikácie § 60 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z. a s otázkou možnej diskriminácie navrhovateľa v porovnaní s občanmi, ktorí nevykonávali službu v ozbrojených zložkách z hľadiska ústavného princípu zákazu diskriminácie a zohľadniť aj skutočnosť, že znenie § 137 zák. č. 328/2002 Z.z. neuvádza povinnosť poistenca uplatniť si nárok na dávku výsluhového dôchodku.

Rozsudok krajského súdu napadla *odporkyňa* včas podaným odvolaním. Poukázala na to, že pri hodnotení doby služby príslušníka ZVJS na účely nároku na predčasný starobný dôchodok postupovala *podľa §60 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z.z., v zmysle ktorého pre nehodnotenie obdobia výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby postačuje, ak služba bola vykonávaná*

v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok. Nie je pritom sporné, že hoci navrhovateľ splnil podmienky uvedené v § 38 zákona č. 328/2002 Z.z., o výsluhový dôchodok podľa § 137 ods. 1 písm. a/ zákona č.328/2002 Z.z. nepožiadaval. Podľa potvrdenia Generálneho riaditeľstva ZVJS z 23. februára 2005 mu nárok na výsluhový dôchodok podľa § 38 zákona č. 328/2002 Z.z. vznikol. Z uvedeného dôvodu odporkyňa namietla, že rozhodnutie krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a preto žiadala, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil a jej rozhodnutia potvrdil.

K odvolaniu odporkyne sa navrhovateľ vyjadril tak, že navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil. Poukázal na to, že doba služby príslušníka ZVJS mu nebola pre nárok na predčasný starobný dôchodok zhodnotená. Napriek tomu, že zákonom č. 328/2002 Z.z. došlo k zníženiu hranice výsluhy rokov na priznanie výsluhového dôchodku z 20 rokov na 15 rokov, u osôb, ktoré z rôznych dôvodov skončili služobný pomer za účinnosti zákona č. 100/1970 Z.z., posúdenie ich práv podľa nového zákona neprichádza do úvahy vzhľadom na nepriaznivé dôsledky, ktoré sú spojené s takým postupom. Zákon č. 328/2002 Z.z. môže upravovať práva iba tých príslušníkov ozbrojených síl a ozbrojených zborov, ktorí v čase nadobudnutia účinnosti uvedeného zákona vykonávali aktívnu službu. Tento zákon môže mať účinnosť vo vzťahu k právam iba tých príslušníkov, ktorí v dobe 6 mesiacov od nadobudnutia účinnosti zákona o priznanie výsluhového dôchodku požiadali. V konečnom dôsledku samotné ustanovenie § 38 ods. 4 zákona č. 519/2007 Z.z., ktorým sa dopĺňa zákon č. 328/2002 Z.z. ustanovuje, že policajtovi vzniká nárok na výsluhový dôchodok po dovŕšení veku potrebného na starobný dôchodok podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení. Zákon priznáva nárok na výsluhový dôchodok, nehovorí však o povinnosti uchádzať sa o takýto dôchodok. Zákonodarca dáva možnosť osobám, ktoré vykonávali službu v ozbrojených silách a v ozbrojených zboroch uplatniť takýto nárok, ak by to bolo pre nich výhodnejšie, pričom im neukladá povinnosť takéto právo ku svojej vlastnej škode uplatniť. Argumentácia Sociálnej poisťovne, že navrhovateľ má nárok na výsluhový dôchodok, čo im bolo potvrdené z Generálneho riaditeľstva ÚZVJS nemôže byť na prekážku vyrubenia rovnocenného dôchodku s ostatnými občanmi, ktorí službu v ozbrojených zboroch a ozbrojených silách nevykonávali. Podľa doterajšieho zistenia by súbeh výsluhového dôchodku s priznaným dôchodkom od Sociálnej poisťovne znamenal diskrimináciu navrhovateľa, nakoľko tento by bol výrazne nižší oproti dôchodku priznanému pri započítaní všetkých dôb zamestnania v jednom celku Sociálnou poisťovňou. Súčasne je potrebné poukázať na to, že priznanie starobného dôchodku Sociálnou poisťovňou zo všetkých dôb

zamestnania v jednom celku by navrhovateľovi nevytváralo prekážku pre priznanie predčasného starobného dôchodku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu a dospel k záveru, že odvolanie odporkyne nie je dôvodné.

Predmetom konania bolo preskúmanie rozhodnutia odporkyne o nároku na predčasný starobný dôchodok.

Z dávkového spisu odporkyne číslo X. 0 vyplýva, že:

- navrhovateľ nárok na predčasný starobný dôchodok uplatnil žiadosťou, spísanou 18. októbra 2006 ;
- v dobe od 2. augusta 1968 do 30. júla 1970 navrhovateľ vykonával základnú vojenskú službu a od 1. augusta 1973 do 31. mája 1988 bol príslušníkom ZVJS. Pri skončení služobného pomeru nesplnil podmienky pre priznanie dávok výsluhového zabezpečenia;
- podľa potvrdenia Generálneho riaditeľstva ZVJS z 23. februára 2005 služobný pomer navrhovateľa trval viac ako 15 rokov, o priznanie výsluhového dôchodku podľa § 137 ods. 1 písm. a/ zák.č.328/2002 Z.z. však do šiestich mesiacov od účinnosti zákona nepožiadaval.

Podľa § 67 ods.1 zák.č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2007 poistenec má nárok na predčasný starobný dôchodok, ak

- a) bol dôchodkovo poistený najmenej 10 rokov a
- b) suma predčasného starobného dôchodku ku dňu, od ktorého požiadal o jeho priznanie, je vyššia ako 1,2-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu podľa osobitného predpisu.

Nárok na predčasný starobný dôchodok vzniká najskôr odo dňa podania žiadosti o predčasný starobný dôchodok (§ 67 ods. 3 zák.č. 461/2003 Z.z.).

Podľa § 68 ods.1 zák.č. 461/2003 Z.z. suma predčasného starobného dôchodku sa určí ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku a aktuálnej dôchodkovej hodnoty znížený o 0,5% za každých začatých 30 dní od vzniku nároku

na výplatu predčasného starobného dôchodku do dovŕšenia dôchodkového veku; § 63 ods. 1 tretia veta a štvrtá veta platia rovnako.

Preskúvanými rozhodnutiami odporkyňa na účely výpočtu predčasného starobného dôchodku zhodnotila 24 rokov a 293 dní dôchodkového poistenia, ako dobu dôchodkového poistenia však nehodnotila dobu služby policajta.

Podľa § 60 ods. 2 zák.č. 461/2003 Z.z. obdobie dôchodkového poistenia je aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby, ak toto obdobie policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby nezískali **v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok** podľa osobitného predpisu a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.

Podľa § 38 ods.1 zák.č. 328/2002 Z.z. policajt a profesionálny vojak, ktorému sa skončil služobný pomer, má nárok na výsluhový dôchodok, ak služobný pomer trval najmenej 15 rokov.

Pojem „služba v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok“, uvedený v § 60 ods. 2 zák.č. 461/2003 Z.z. je potrebné vykladať z hľadiska zákonných podmienok vzniku nároku na výsluhový dôchodok.

Nie je sporné, že u tých policajtov, ktorí vykonávali službu v čase nadobudnutia účinnosti zákona č. 328/2002 Z.z. a v tejto službe získali najmenej 15 rokov, nárok na výsluhový dôchodok vzniká podľa §38 tohto zákona.

Iná je situácia v prípade policajtov, ktorým pred 1. júlom 2002, t.j. pred účinnosťou zákona č. 328/2002 Z.z., pri skončení služobného pomeru vykonávaného po dobu aspoň 15 rokov nárok na dávku výsluhového zabezpečenia nevznikol.

Podľa § 137 ods. 1 zákona č.328/2002 Z.z. policajtovi, ktorého služobný pomer trval viac ako 15 rokov a pri skončení služobného pomeru nesplnil podmienky priznania dávky výsluhového zabezpečenia podľa doterajších predpisov, sa prizná dávka výsluhového zabezpečenia podľa § 38 alebo 40, ak

a) o to policajt požiada najneskôr do šiestich mesiacov od účinnosti tohto zákona alebo

b) splnil podmienku veku rozhodnú pre nárok na starobný dôchodok podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení.

Z citovaného prechodného ustanovenia § 137 ods. 1 písm. a/ zák.č. 328/2002 Z.z. podľa názoru odvolacieho súdu nevyplýva, že trvanie služobného pomeru po dobu viac ako 15 rokov *automaticky* zakladá nárok na výsluhový dôchodok podľa § 38 tohto zákona. Naopak z neho vyplýva, že výsluhový dôchodok podľa § 38 sa prizná len vtedy, ak o to policajt požiadava a to v lehote najneskôr do šiestich mesiacov od účinnosti zákona, t.j. do 31. decembra 2002. Pokiaľ taká žiadosť do 31. decembra 2002 podaná nebola, v zmysle § 137 ods. 1 písm. b/ zák.č. 328/2002 Z.z. nárok na výsluhový dôchodok vznikne až odo dňa, ktorým policajt dovŕši dôchodkový vek podľa § 65 ods. 2,3 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení. Podmienkou, zakladajúcou nárok na výsluhový dôchodok podľa § 137 ods.1 písm. a/ zák.č.328/2002 Z.z. je podanie žiadosti v zákonom stanovenom termíne. Podanie žiadosti je právom, nie povinnosťou.

Nebolo sporné, že navrhovateľ žiadosť o výsluhový dôchodok do 31. decembra 2002 nepodal. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd dospel k záveru, že trvanie jeho služobného pomeru policajta v rozsahu viac ako 15 rokov mu ku dňu podania žiadosti o predčasný starobný dôchodok nezakladá nárok na výsluhový dôchodok podľa § 38 v spojení s § 137 ods.1 písm. a/ zák.č.328/2002 Z.z.

Z uvedených dôvodov podľa názoru odvolacieho súdu pre posúdenie nároku navrhovateľa na predčasný starobný dôchodok ku dňu podania žiadosti o tento dôchodok treba do doby jeho dôchodkového poistenia na účely stanovenia výšky predčasného starobného dôchodku započítať aj dobu výkonu služby policajta. Odvolací súd sa stotožnil so záverom krajského súdu o nezákonnosti preskúmaných rozhodnutí odporkyne a preto rozsudok krajského súdu podľa § 219 OSP potvrdil.

V ďalšom konaní je odporkyňa viazaná právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 4 OSP) a znovu rozhodne o nároku navrhovateľa na predčasný starobný dôchodok po zhodnotení aj doby služby ako doby dôchodkového poistenia.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa §224 ods.1 v spojení s § 250k ods.1 OSP tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľ náhradu týchto trov neuplatnil a odporkyňa bola v odvolacom konaní neúspešná.

P o u ě n í e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. októbra 2009

JUDr. Viera Nevedelová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová